

โรคไข้เลือดออก

ไข้เลือดออกเป็นโรคที่เกิดจากยุงเป็นพาหะของโรค ไข้เลือดออกนอกจากจะเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศ ไทยแล้ว ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขทั่วโลก โดยเฉพาะ ประเทศในเขตร้อนชื้นมักจะก่อให้เกิดความกังวลต่อผู้ปกครอง เวลาเด็กมีไข้ บทความนี้จะบรรยายถึงโรคไข้เลือดออกในแง่ การดูแลผู้ป่วยซึ่งมีหัวข้อดังต่อไปนี้

อุบัติการณ์ของโรคไข้เลือดออก

เมื่อ ค.ศ 1970มีการระบาดของไข้เลือดออกเป็นครั้ง คราว epidemic 9 ประเทศ ปัจจุบันไข้เลือดออกมีการระบาด เพิ่มขึ้นในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ปัจจุบันไข้เลือดออก เป็นโรคประจำท้องถิ่น endemic ของประเทศมากกว่า 100 ประเทศในแถบแอฟริกา อเมริกา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ western pacific โดยมีความรุนแรงมากในแถบ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ western pacific ประชากรประมาณ 2500 ล้านคนในประเทศที่มีการระบาดจะเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ไข้เลือดออก ประมาณว่าจะมีการติดเชื้อปีละ 50 ล้านคน และ ต้องนอนโรงพยาบาลมากกว่า 500,000 คนต่อปี อัตราการ เสียชีวิตประมาณร้อยละ 2.5 แต่อาจจะสูงถึงร้อยละ 20 หาก ให้การรักษาอย่างดีอัตราการเสียชีวิตอาจจะลดลงต่ำกว่าร้อยละ1

สาเหตุของไข้เลือดออก

โรคไข้เลือดออก เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากยุงลาย Aedes aegyti ตัวเมีย บินไปกัดคนที่ป่วยเป็นไข้เลือดออก โดยเฉพาะช่วงที่มีไข้สูง เชื้อไวรัสจะฝังตัวในต่อมน้ำลายของยุง ประมาณ 8-10 วัน เชื้อไวรัสจะฝังตัวที่ผนังกระเพาะ และต่อมน้ำลายของยุง เมื่อยุงกัดคนก็จะแพร่เชื้อสู่คน เชื้อ จะอยู่ในร่างกายคนประมาณ 2-7 วันในช่วงที่มีไข้ หากยุงกัด คนในช่วงนี้ก็จะรับเชื้อไวรัสมาแพร่ให้กับคนอื่น ซึ่งส่วนใหญ่ มักจะเป็นเด็ก โรคนี้ระบาดในฤดูฝน ยุงลายชอบออกหากิน ในเวลากลางวันตามบ้านเรือน และโรงเรียน ขอบวางไข่ ตามภาชนะที่มีน้ำขัง เช่น ยางรถยนต์ กะลา กระจับปี่ รางน้ำ ร่องขาตู้กับข้าว แต่ไม่ชอบวางไข่ในที่ระบายน้ำ หรือ หลุมฝังศพ

เมื่อไรจะสงสัยว่าเป็นไข้เลือดออก

อาการของไข้เลือดออกไม่จำเพาะ อาการมีได้หลาย อย่าง ในเด็กอาจจะไม่มีอาการไข้และผื่น ผู้ใหญ่อาจจะ มีไข้สูง ปวดศีรษะ ปวดตามตัว ปวดกระบอกตา ปวดกล้ามเนื้อ หากไม่คิดโรคนี้อาจจะทำ

โรคไข้เลือดออก

ยุงลาย

กองทุนหลักประกันสุขภาพ

เทศบาลตำบลคูเมือง

ให้การรักษารักษา ผู้ป่วยอาจจะเสียชีวิต ลักษณะที่สำคัญของผู้ป่วยที่เลือกออกคือ

- ไข้สูงเฉียบพลัน ประมาณ 2-7 วัน
- ปวดศีรษะ หน้าแดง ปวดศีรษะ ร่วมกับอาการคลื่นไส้อาเจียน และอาจมีอาการปวดท้องร่วมด้วย
- บางรายอาจมีจุดเลือดออกที่ผิวหนังตามลำตัว แขน ขา อาจมีกำเริบออก หรือเลือดออกตามไรฟัน และถ่ายอุจจาระดำเนื่องจากเลือดออก และอาจทำให้เกิดอาการช็อคได้
- ไข้รายที่ช็อคจะสังเกตได้จากภาวะที่ไข้ลดแต่ผู้ป่วยยังมีลง ตัวเย็น ผสมสติและเสียชีวิตได้

การรักษา

ไม่มีการรักษาเฉพาะสำหรับโรคไข้เลือดออก การรักษาเพียงประคับประคองอย่างใกล้ชิดโดยการเฝ้าระวัง

ภาวะช็อค และเลือดออก และการให้สารน้ำอย่างเหมาะสม จะทำให้อัตราการเสียชีวิตลดลงต่ำกว่าร้อยละ 1

วัคซีนป้องกันไข้เลือดออก

การผลิตวัคซีนกำลังอยู่ในขั้นพัฒนา แต่มีปัญหา เนื่องจากเชื้อมี 4 สายพันธุ์ คาดการณ์ว่าจะสำเร็จและใช้ได้ ในอนาคตอันใกล้

วิธีที่จะป้องกันและควบคุมไข้เลือดออกที่ดีที่สุดคือการควบคุมการแพร่กระจายของยุงลาย

- กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง เช่น ภาชนะ ภาชนะ กะลา ยาง ภาชนะป้องกัน
- ฉาฝาปิดภาชนะ เช่น โอ่ง ถังน้ำ
- ไข้หลังน้ำท่วมอาจจะเลี้ยงปลาเพื่อกินลูกน้ำ หรือใส่สารเคมีเพื่อฆ่าลูกน้ำ

อาการของโรคติดเชื้อไข้เลือดออก

ผู้ป่วยที่ติดเชื้อไข้เลือดออกอาจจะไม่มีอาการ หรือมีอาการบวมเล็กน้อย หรืออาจจะเกิดอาการรุนแรงจนเสียชีวิต เมื่อหายร่างกายจะมีภูมิต่อเชื้อทั้งหมดตลอดชีวิต ความรุนแรงของการติดเชื้อขึ้นกับอายุ ภาวะภูมิคุ้มกัน และความรุนแรงของเชื้อ ติดเชื้อไวรัสแสดงว่ามีอาการได้ 3 แบบคือ

- การติดเชื้อไข้แดงกัว Dengue Fever
- ไข้เลือดออก (Dengue hemorrhagic fever-DHF)
- สำหรับไข้เลือดออกแสดงกัวที่ช็อค Dengue Shock Syndrome DSS

วิธีป้องกันไข้เลือดออกที่ได้ผลดี และยั่งยืนต้องเป็นแบบบูรณาการโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย

- ภาครัฐควรต้องป้องกันโดยการกำจัดแหล่งน้ำที่เพาะพันธุ์ยุง และการป้องกันส่วนบุคคล
- ภาคชุมชนจะต้องมีการรณรงค์ให้มีการกำจัดแหล่งลูกน้ำในชุมชนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง และจะต้องทำพร้อมกันทั่วประเทศโดยการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ
- สำหรับชุมชนที่ห่างไกลก็อาจจะต้องใช้อาสาสมัคร
- จัดโปรแกรมสำหรับเด็กและครอบครัวเพื่อกำจัดลูกน้ำ
- กระตุ้นให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อม
- จัดการประกวดพื้นที่ปลอดยุงจากไข้เลือดออก